

ПРОФ. Д-Р ВИДОСАВА НЕДОМАЧКИ- ПЕТРЕСКУ

На 22 октомври 2011 год., во Белград почина проф. д-р Видосава Недомачки - Петреску, родена 1924 год. во Клуз, Романија. Студирала историја на уметност, а по дипломирањето (1962 год.) работела како кустос во Еврејскиот историски музеј во Белград (1962-1972), чиј управник била од 1965 до 1989. Во 1969 ја поставила постојаната музејска изложба, а во 1971 год. го започнала и објавувањето на списанието *Zbornik jevrejskog istorijskog muzeja*, што излегува до ден денес. Од изложбите што ги организираше треба да се споменат: „Обрада метала за јеврејске празнике“, „Везени тканине из јеврејских збирки у Југославији“, како и концепцијата и сценариото за изложбата „Јевреји на тлу Југославије“ организирана во 1988 заедно со загребскиот *Muzejski prostor*. Била член на Националниот комитет на ICOM и на меѓународното здружение за етнологија, на мешовитата југословенска комисија за културни добра и др. Повеќепати била на одговорни функции врзани со музеологијата во Р Србија: председател на Извршниот одбор на Музеите на Србија; на комисијата за доделување на музејски звања и др. Освен романски зборуваше француски и германски, се служеше со англиски, а имаше пасивно знаење и на еврејскиот јазик.

Во 1964 год. ја објави книгата „*Стара јеврејска уметност у Палестини*“, користена како задолжителна литература од студентите на историја на уметност, како и две дела врзани за нејзината втора татковина: „*О српским рукописима у библиотеци грчке православне патријаршије у Јерусалиму*“ и „*Манастир архангела Михаила и Гаврила у Јерусалиму*“. Од средината на шеесеттите години се занимаваше со историјата и археологијата на Блискиот Исток, а од 1972 год. предаваше Археологија на Блискиот Исток на Филозофскиот факултет во Белград, каде што во 1979-1980 год. предаваше и музеологија. Во 1978 беше избрана за раководител на катедрата за археологија на Блискиот Исток на археолошкото одделение на Филозофскиот факултет кога го објави и двотомниот учебник *Arheologija bliskog istoka* (Белград, 1981 и 1984) што ги замени дотогашните преводи на руски учебници што ширум се

користеа на факултетите на тогашна Југославија. Овој учебник и ден денес е незаменлив дел од студентската литература, иако во меѓувреме се откриени бројни нови извори. Јас не , припаѓав на генерацијата студенти на кои им предаваше проф. Недомачки, но имав прилика да ја запознам во текот на моите постдипломски студии на Филозофскиот факултет во Белград. Познавајќи ја како професор и стручњак, многу години подоцна, сега јас како професор по античка историја во чии рамки ја предавам историјата на Стариот Исток на Филозофскиот факултет во Скопје, можев да го користам овој нејзин учебник. Имено, ако се суди само според насловот на учебникот (*Arheologija bliskog istoka*), многумина би рекле (и ми велеа) дека тоа не е соодветна литература за студентите по историја. Но доволно е само да се разлиста овој учебник за веднаш да се види дека од другите учебници се разликува по современиот и оригинален пристап на авторката. Имено проф. В. Недомачки, археолошките извори не ги прикажува изолирано туку во контекст на политичките, класично наречени историски прилики, комбинирајќи ги, на многу успешен начин, со пишаните извори од кои напати дава превод на одделни пасуси со што на многу сликовит начин ја доловува општествено-економската ситуација во државите на Стариот (Блискиот) Исток.

Заради нејзината музеолошка и наставно-научна дејност колегите на проф. В. Недомачки, со комеморација во Еврејската општина на Белград, на 22 ноември , ја оддадоја заслужената почит на оваа, строга, вредна, и исклучителна личност.

Наде ПРОЕВА